

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Turjaški trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4.—.

LETO II.

LJUBLJANA, sobota, 7. julija 1923.

Štev. 25.

Iz širše seje Z. N. S. O.

V nedeljo 24. junija se je vršila širša seja ZNSO z že objavljenim dnevnim redom. Na seji je bilo zastopanih 9 neodvisnih strokovnih zvez s 23 delegati.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je ZNSO imela od 1. januarja do 30. maja 1923 58 velikih shodov z nad 25.000 prisotnih, 8 mezdnih gibanj in 1 stavko.

Od ustanovnega občnega zbora v decembru p. l. so k ZNSO pristopile štiri nove neodvisne strokovne zveze.

Število članstva, ki je prve tri mesece padalo, se je v aprilu in maju toliko popravilo, da ima ZNSO s 30. majem 1923 več članov kot pri ustanovitvi.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je imela ZNSO v prvih pelih mesecih t. l. 70.879,28 Din dohodkov in 67.622,65 Din izdatkov. Posamezne zveze dolgujejo ZNSO še 10.649,75 Din, ZNSO pa ima dolga 6.614 Din.

Pri poročilih iz posameznih podružnic naših neodvisnih strokovnih zvez se je videlo, da organizacije dobro napredujejo v krajih, kjer imamo pravi industrijski proletarijat, da pa je mnogo težje delo v krajih, kjer delajo delavci, ki so obenem tudi kmetje in ki se hranijo s pridelki svoje zemlje ter zato ne občutijo prenizkih mezd tako bridko kot delavec, ki je navezan samo na plačo. To brezbriznost gotovega dela naših kmetov treba skušati odpraviti s podvojeno propagando razredne zavesti, kar ni naloga samo zaupnikov, ampak tudi vsakega posameznega zavednega proletarca.

Dodano poročilo o položaju je vsebovalo vse pojave, ki uplivajo na razvoj poostrene razredne borbe in je vsebovalo smernice, katerih se imajo pridržavati naše organizacije v boju zaboljšanje gmojnega položaja in v boju za naš končni cilj.

Po poročilu o nujni potrebi enotnih strokovnih organizacij je bil sprejet sledeči predlog za nadaljnja pogajanja o ujedinjenju, ki je bil tudi pismeno dostavljen Strokovni komisiji:

I. Plenum ZNSO za Slovenijo, zavedajoč se, da je edino potom združenja vseh strokovnih organizacij v močno enoto mogoče uspešni odpor proti besneči ofenzivi kapitala in da bo edino potom enotnega nastopanja vseh strokovnih organizacij mogoče uspešen boj za poboljšanje mizernega gmojnega položaja delavstva, izjavlja, da bodo neodvisne strokovne organizacije po svojih najboljših močeh forsirale akcijo za ujedinjenje strokovnega pokreta v Jugoslaviji.

II. Plenum ZNSO za Slovenijo smatra za svojo dolžnost, da opozori celokupno delavstvo v Sloveniji na važnost čimprejšnjega ujedinjenja strokovnih organizacij in predlaga kot bazo za ujedinjenje sledečo platformo.

1. Priznanje načela nepomirljivega razrednega boja.

2. Spoštovanje proletarske demokracije v vseh instancah strokovnih organizacij.

3. Priznanje načela industrijskih zvez mesto dosedanjega že zastarelega principa strokovnih zvez.

4. Mednarodno orientacijo sklene prvi državni kongres ujedinjenih strokovnih organizacij.

5. Pristašem ene in druge smeri je dovoljena svobodna agitacija za svojo smer, ki pa ne sme biti centrifugalna.

6. Manjšina na državnem kongresu se ima pokoriti večini.

7. Posamezne stroke se priključijo lahko še pred državnim kongresom k svoji strokovni internacionali.

8. Združene strokovne organizacije naj bodo od političnih strank neodvisne, vendar se ta neodvisnost ne sme istoveliti s politično nevtiralnostjo, ampak mora politika združenih strokovnih organizacij biti vsikdar strogo razredna.

9. Združene strokovne organizacije naj bodo organizatorično centralizirane, kar pa ne sme ovirati pokrajin v njihovi akcijski ali razvojni sposobnosti.

III. Priznavajoč gotove težkoče ujedinjenja po pokrajinah ali posameznih zvezah, dokler niso sporazumljene centralne instance v državi, opozarja plenum ZNSO za Slovenijo na uspešno ujedinjenje pri SDRI, ki se je ujedinil kljub tem težavam, kar dokazuje, da je z dobro voljo in iskrenostjo mogoče tudi ta način ujedinjevanja, ki znači brez dvoma tudi napredek na potu do celokupnega ujedinjenja strokovnega pokreta.

IV. Konstatira plenum ZNSO, da so v Sloveniji podani ugodnejši pogoji za čimprejšnje ujedinjenje, kot v ostalih pokrajinah in poziva Strokovno komisijo in njej pripadajoča osrednja društva, da se k našim predlogom izjavijo in stavijo morebitne protipredloge.

V. Z ozirom na položaj v ostalih pokrajinah bo plenum ZNSO z vso odločnostjo zastopal pri svoji centralni instanci CRSOI mnenje, da osebnosti in taktične napake posameznikov ali organizacij ne smejo biti zapreka ujedinjenju in da se mora veliki važnosti ujedinjenja podrediti vsa osebna in taktična vprašanja, katera naj se razčistijo potem v združenih organizacijah, ter pozivajo Strokovno komisijo in njej pripadajoča osrednja društva, da v istem smislu vplivajo na svoje centralne instance.

VI. Z ozirom na dejstvo, da se bo vsled tehničnih težkoč sklicanje državne kongresa moralo zavleči na dogleden čas, predlaga plenum ZNSO za Slovenijo, da se do tega časa vposlavi v Sloveniji odbor iz zastopnikov obeh skupin, katerega naloga bo:

1. Na skupnih sejah pripravljati pot ujedinjenju in forsirati akcijo za združenje strokovnih organizacij.

2. Voditi enoten nastop pristašev obeh skupin v borbi za zboljšanje gmojnega položaja, za zaščito in zboljšanje delavske zakonodaje in proti draginji.

3. Voditi boj proti kapitalistični reakciji, nevarnosti fašizma, proti vojni nevarnosti in proti vsem pojavom, ki ogrožajo delavske interese.

S strani neodvisnih strokovnih organizacij predlaga plenum ZNSO v omenjeni skupini naslednje sodruge:

M. Zorja, Kordič in Hlebec Albert.

Pri vprašanju Strokovne Borbe je bil z vsemi proti enemu glasu sprejet sklep, da izhaja Strokovna Borba še nadalje štirikrat mesečno in da se apelira na vse zaupnike in vse člane strokovnih organizacij, da podvojijo svoje delo in da redno plačujejo in obračunavajo članarino.

K vprašanjem o delovski zaščitni zakonodaji, akciji za mednarodno enolno fronto so bile sprejete posebne resolucije, katere morajo vsled pomanjkanja prostora zaostati za prihodno številko.

Širša seja ZNSO je pokazala, da se revolucionaren duh med masami širi in da neodvisne strokovne organizacije napredujejo. Pokazala pa je tudi, da je postal gmojni položaj delavcev vseh strokovnih zvez neznosen in nevzdržen in da stojijo neodvisne organizacije pred velikimi in važnimi akcijami, katere bodo uspeli, če se bodo delavstvo zavedalo, da so za zmago poleg enotnosti potrebne še: odločnost, poštrevolnost, vstrajnost in disciplina.

Z ozirom na mezdna gibanja rudarjev, kovinarjev, železničarjev in javnih nameščencev se je sprejela sledeča resolucija:

I. Z ozirom na dejstvo, da vlada in južna železnica še do sedaj po treh mesecih ni ugodila upravičenim zahtevam železničarjev in javnih nameščencev in da hoče še nadalje zavlačevati rešitev tega življenjskega vprašanja za vse železničarje in javne nameščence, izjavlja plenum ZNSO v imenu vseh neodvisnih organizacij, da bo borbo železničarjev in javnih nameščencev z vsemi silami materialno in moralno podpiral, ter da bo v slučaju, če bo vlada tudi v bodoče ignorirala upravičene zahteve železničarjev in javnih nameščencev, pokazal svojo solidarnost tudi v akciji.

Vendar bodo »Neodvisne strokovne organizacije« Akcijski odbor za Slovenijo podpirale le do tle, dokler ne bo akcijski

odbor podprel življenjskih interesov železničarjev in javnih nameščencev tujim nerazrednim interesom, kakor je pač to delal »Centralni akcijski odbor v Beogradu«.

V tem slučaju bodo podprle »Neodvisne strokovne organizacije« samo »Neodvisno strokovno železničarsko organizacijo«, da ona sama izvede akcijo, brez katere ni mogoče doseči nikakega izboljšanja.

II. V mezdnem gibanju se nahajajoče rudarje, kovinarje in stavbince poziva plenum ZNSO, da se vsi do zadnjega srnejo v svojih strokovnih organizacijah, ter da smatrajo vse neodvisne organizacije njihov boj za svoj boj, ter da jih bodo v njihovem boju z vsemi sredstvi, če treba tudi z akcijo — podpomogle.

Rudarji pripravite se!

Za vaš obstanek se gre!

Da se odpomore nevzdržnemu stanju, v katero so bili pahnjeni rudarji vsled prenizkih plač in vedno naraščajoče draginje, je vaša organizacija »Zveza rudarskih delavcev« vložila nove zahteve, v katerih se zahteva povišanje dosedanjih prejemkov. Vložene zahteve so bile polrjene po vseh vaših zaupnikih in tudi na shodih, v kolikor shodi niso bili prepovedani od oblasti.

Zahteve smo objavili v 23. številki Strokovne Borbe. Kaj zahtevajo rudarji?

Da se zvišajo celokupni prejemki:

pri 1. kategoriji od 144.66 na 206 kron
pri 2. kategoriji od 134.66 na 188 kron
pri 3. kategoriji od 120.66 na 166 kron
pri 4. kategoriji od 106.66 na 146 kron

Zahlevani povišek znaša povprečno 40% na celokupne prejemke. Da se izračunavanje pocnoslavi in da se napravi konec doklad, se prejemki delijo le na minimalno plačo in na nabavni prispevek.

Zavedajoč se, da v današnji kapitalistični družbi delavec ne dobi izplačane polne vrednosti dela, ampak da so današnje plače le nekaj prispevek, da se ohrani delavec pri življenju, se je organizacija morala poslati tudi za one sodruge, ki morajo svoj zaslužek deliti z ženo in z otroci. Kakor smo informirani, se je agentom trboveljske družbe posrečilo, da so uspeli nahujskati nekatere samce, češ, samec in oženjen sta oba enaka in oba enako delata in oba morata imeti enake plače.

Da je to načelo tudi pravilno in pravično, se ne da tajiti. To tudi mi zahtevamo. Rekli smo pa že zgoraj, da današnje plače ne predstavljajo vrednosti dela, ampak da so samo najnujnejši prispevek, da se delavec obdrži še pri življenju. Ker pa oženjen rudar z ženo in otroci več potrebuje za svoj goli obstanek kot samec, je upravičena zahteva, da se mu da za te člane, za katere mora skrbeti, doklada. Ta doklada je pod dejanskim eksistenčnim minimumom za ženo ali za otroka in oženjeni rudar si mora od svojih ust pritrpati, da jih more vzdrževati.

Princip, enako delo, enaka plača se bomo imeli mesto današnjega kapitalističnega družabnega reda — socijalistično družbo, v kateri bo vsak imel pravico do polne vrednosti svojega de-

la in ko ne bo parazitov-kapitalistov, ki danes brez dela živijo od tega, da izkoriščajo delavstvo in mu kradejo vso navrednost dela. Zato samci v boj za socijalistično družbo, tam bo uveljavljena in izvajana upravičena zahteva: enako delo, enaka plača in brez dela ni jela.

Upamo, das o rudarji-samci že sami prišli do teh zaključkov in da je stvar jasna. Samci pazite, da vas agentje ne speljejo na led. Z našimi parolami vam mečejo pesek v oči, da bi vas polem lažje bičali!

Vlada v buržuazni državi je razredna institucija, ki brani vedno in povsod kapitalistični razred. Taki so tudi njeni ostali organi. Vsi so na razpolago kapitalistu in razni državni uradi so več ali manj pristranski. To opažamo pač ob vsaki priliki in smo tudi opazili že ob začetku rudarskega mezdne gibanja.

20. junija so bile vložene zahteve. 25. junija pa je sklicalo rudarsko glavarstvo pogajanja, na katerih pa je vodja celjskega okrožnega urada inž. Lipold izjavil, da ima nalog, da izvede samo regulacijo cen po stari pogodbi iz avgusta t. l.

Inž. Lipold je storil pač to, kar je želela trboveljska premogokopna družba: ali dosedanje plače do avgusta podaljšati, ali pa zavleči pogajanja. To je eno.

Zastopniki rudarjev so proti temu protestirali in zahtevali, da se čim preje sklicie nova pogajanja na podlagi novih zahtev. Trboveljski družbi to ni všeč in pokorno rudarsko glavarstvo ni še sklicalo novih pogajanj. In tako bo šlo naprej, dokler ne bo govorila masa, dokler ne bodo govorile množice gladnih, katere so zastopali izvoljeni zaupniki.

Ze pričetek tega mezdne boja kaže, da bo ta boj hud, kakor še nobeden doslej. Potrebna je enotnost v nastopanju mas, potrebna je solidarnost in disciplina.

Rudarske zahteve so upravičene. In trboveljska družba je tudi v stanju, da od svojega profita (glej članek: Profiti trboveljske družbe) odstopi mali del ter da ugodni vsem zahtevam.

Prostovoljno ne bo hotela, vlada, ki je kapitalistična, je ne more prisiliti, kaj nam preostane?

Boj! Zmaga ali propad!

Od vas, rudarji, je odvisno ali bomo dosegli eno ali drugo.

Odločajte!

Profiti trboveljske družbe.

Vselej, kadar so rudarji uspeli priborili si malenkostno zvišanje mezd, vselej je trboveljska družba z dovoljenjem naše vlade podražila tudi cene premogu, četudi so zastopniki rudarjev pri vsakem pogajanju opozorili zastopnike vlade, da je trboveljski družbi mogoče stroške povišanja nositi tudi brez povišanja cen premogu. Vsled dobrih zvez z gotovimi uplivnimi krogi, ki so znali izkoristiti »nacionalizacijo trboveljske družbe«, se je trboveljski družbi vedno dovolilo zviševati cene premogu. Če je trboveljska družba povišala delavcem mezde za 9 kron na dan, je povišala cene premogu za 45 dinarjev pri toni. Opozorila vladi niso pomagala, za to so skrbeli že protektorji trboveljske družbe, seveda ne brez lastnih koristi.

Kako neupravičeno je bilo to prefirano povišanje cen premogu, je najbolje pokazala bilanca za leto 1922. Ob tej priliki moramo povdariti, da je tu govor o oni bilanci, ki je namenjena davčnim oblastem in javnosti in da se nahaja glavno računovodstvo trboveljske družbe še vedno na Dunaju in da našim oblastem tako ni mogoče kontrolirati pravilnost objavljene bilance.

Že ta bilanca za javnost izkazuje ogromne dobičke. Za leto 1922 bo izplačala trboveljska družba 50% dividende na delnico. Poleg tega, da je družba izdajala na stolice milijonov dinarjev za investicije v Rajhenburgu in Hudijami in da je z milijoni napolnila vse svoje tajne in rezervne fondе, ji je ostalo toliko čistega dobička, da bo delničarjem izplačala 50% dividende, s čimur dosežejo gotovo rekord v čistem dobičku nad vsemi podjetji v Jugoslaviji.

Toda tudi te 50% dividende so vkljub svoji ogromnosti le fiktivne. Resnični dobički akcionarjev trboveljske družbe

so v resnici še ogromnejši. Oni dosega jo v resnici neverjetno višino.

Izračunajmo si približno dobiček poznane bančnega sindikata, ki je »nacionaliziral« trboveljsko družbo.

Ta bančni sindikat je dobil okoli 30 tisoč delnic po 50 dinarjev za 1 milijon 500.000 dinarjev. Za leto 1922 dobi la sindikat na račun 50% dividende 750.000 dinarjev. Toda 50% dividende je samo posrtni profit. Glavni profit zasluži sindikat pri razpisu novih delnic trboveljske družbe. Na zagrebški borzi je notirala trboveljska delnica 14. junija 1923 1300 dinarjev. Pri razpisu novih delnic pa ima ta sindikat pravico na 12.000 novih delnic p oceni 62.50 dinar. Tu zaslužio »nacionalizatorji« malenkost od 14.850.000 dinarjev. S kapitalom 1.500.000 dinarjev so si brez da mignejo z mazincem zaslužili srečni posestniki »nacionaliziranih« delnic za leto 1922 15.500.000 dinarjev, kar je v % izraženo 933% dobička. Celokupen profit »nacionaliziranih« in nenacionaliziranih nemških in francoskih židov znaša torej (500.000 akcij × 516 Din) je 258.000.000 dinarjev.

In na obravnavi dne 25. junija v Trbovljah si je upal ravnatelj Heinrich cinično odbiti zahteve za povišanje mezd ter izjaviti, da se morajo cene premogu povišati za 100%, če hoče ugoditi rudarskim zahtevam. In naše oblasti ne vidijo nič, ne slišijo nič. Imamo sicer zakon, ki zabranjuje večje dobičke kot 30%, trboveljska si upa javno povedati, da znaša dobiček 50% in nikdo se ne zgane. Resnični dobiček znaša 933% in zopet se nikdo ne zgane. Oblasti imajo polne roke dela s preganjanjem delavstva, da ovirajo dečo strokovnih organizacij in da »ščitijo državo«. Delničarji trboveljske družbe pa zapravljajo kol »državo« milijarde, ki so jih izsesali iz rudarjev v Sloveniji.

Poročilo

o izrednem občnem zboru Neodv. Zveze kovinarjev.

Sodrug J. Žorga otvoril izredni občni zbor ter pozdravi vse navzoče in povdarja njegovo važnost z ozirom na konsolidiranje kovinarskega pokreta v Sloveniji in ostali Jugoslaviji.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen s. Vodičar, za zapisnikarja s. Saje.

Dnevni red se na predlog s. predsednika enoglasno sprejme.

K prvi točki dnevnega reda, poročilo centralnega odbora, poroča s. J. Žorga.

Referent govori o veliki potrebi močne kovinarske organizacije v Sloveniji, kakor tudi v ostali Jugoslaviji na platformi demokratičnega centralizma, ki bo zmogla uspe-

šno se postaviti v bran navalu ofenzive kapitala. Le potom generaliziranega planomernega tarifnega in stavkovnega pokreta je mogoče doseči zboljšanje gmojnega položaja kovinarjev, ker je prefektost pokazala, da sporadično postavljene mezdne zahteve niso zmogle zboljšati integralno gmojni položaj kovinarjev. Kovinarji imajo že slabe izkušnje z savezom metalskih radnika in njegovim duševnim očelom Bračincem, ki je, namesto da bi delal na ujedinenje kovinarjev in na zboljšanje njihovega gmojnega položaja, pogazil sklepe Tivolskega kongresa, iz česa sledi njegova jasna tendenca da razdre in onemogoči enofno kovinarsko

organizacijo za celo Jugoslavijo. Ta policijska taktika Bračince je dovedla do izključitve več članov centralne uprave, ki so bili prisiljeni, da pretrgajo vezi s policaj-provokatersko organizacijo Bračince in postavijo razredno zavedno organizacijo, ki se je tudi pod imenom centralnega pododbora saveza Metalskih radnika konstituirala v Beogradu. Bračincevo pravo lice se je posebno pokazalo v štrajkih kovinarjev v Brodu in Subotici, kjer je najel štrajkbreherje, z namenom, da uniči razredno zavedno gibanje kovinarjev. S tem je podal jasen dokaz svojega zločinskega in razdiralnega dela v kovinarskih vrstah. (Dokaz Janković, ki je v Novem sadu dokazal, da je Bračinc najel štrajkbreherje.)

Zagrebški kongres kovinarjev je strgal Bračincu zadnjo masko z lica, ker je jasno pokazal, da se mu ne gre za kake interese kovinarjev, temveč samo za — k a s o.

Dokaz, da je Bračinc nastopal proti ujedinenju kovinarjev, kaže posebno dejstvo, da so se pred kongresom vršile konference med C. O. S. M. R. in Centralnim pododborom, kjer je Bračinc požrl svojo prvotno dano besedo o paritetnem zastopstvu na kongresu in zahleval, da se centralni pododbor popreje likvidira, preda njemu kaso in dobi šele potem dostop na kongres. Jasno je, da C. pododbor na to perfidno zahtevo ni mogel pristati in tako je bilo po Bračincevi zaslugi onemogočeno večini kovinarjev, da pridejo na kongres v Zagrebu.

Tudi osrednje društvo kovinarjev s svojimi reformističnimi voditelji je opazil intrigantstvo Bračince, posebno ker je isli hotel, da se kasa centralizira v njegovih rokah. Tako je Bračinc dosegel, da ni samo onemogočil ujedinenje kovinarjev Jugoslavije, ampak tudi to, da se tarifni pokret kovinarjev ni mogel tako vršiti, kakor bi bilo z ozirom na njihov mizeren položaj za železi.

Ker je iz vsega tega razvidno, da Bračinc — Svek — Golmajerjeva triperesna deljelica nima nobenega resnega namena, da napravi enofno kovinarsko fronto v Jugoslaviji, ker se ji gre le za kaso, je razredno zavedni kovinarski proletarijat preko teh voditeljev postavil svojo revolucionarno kovinarsko organizacijo v Ljubljani, da končno veljavno dovede vse one kovinarje, ki do sedaj niso hoteli ili v te reformistične ričet-kovinarske organizacije, pod skupno zastavo, in tako prisilil Savez in Osrednje društvo, da se končno veljavno izrazi, ali sta za enofno kovinarsko fronto ali proti njej.

Osrednje društvo je kmalu pokazalo kaj je. NZK je dala inicijativo za skupno akcijo za zboljšanje gmojnega položaja kovinarjev strojnih lovarov in livaren in v to povabila Osrednje društvo kovinarjev za skupen nastop. Skupno so bile napravljene zahteve in se je sklenila skupna uložitve. Osrednje društvo pa je zahrbtno preko zaupnikov uložilo na lastno pest zahteve strojnih lovarov in livaren in onemogočilo zmago delavstva. (Zalostno dejstvo je, da kovinarji, zaposleni v zvonarni niso sploh nič dobili, kjer menda Osrednje društvo ne smatra, da zvonarna spada strojnim lovarnam in livarnam.)

Aprila se je vršil kongres Osrednjega društva kovinarjev na Jesenicah. Na pritisk NZK so dopustili dva njena delegata, ki sta govorila k točki »Ujedinenje kovinarskega proletarijata«, na tem se je sklenilo resolucijo, ki govori o platformi ujedinenja kovinarjev. Pod pritiskom NZK se je izvolila tročlanska delegacija, sestojeca iz Jankoviča (Ljubljana), Ambrožiča (Jesenice), Sunka (Maribor), ki je bila poslana na konferenco

v Beograd, kjer bi se naj napravil načrt in baza za postavitve enofne kovinarske organizacije Jugoslavije na podlagi resolucije jeseniškega kongresa. Na kongresu C. pododbora pa so ti trije dični gospodje nasproti sklepom jeseniškega kongresa glasovali proti resoluciji o ujedinenju, izgovarjajoč se, da bi ista ne smela vsebovati karakteristično položaja kovinarjev v Jugoslaviji, čes, da to ovira ujedinenje kovinarjev. Ta argument jasno kaže reformistično zmedenost v pojmovanju današnjega položaja kovinarjev in iz njega sledečih nalog za kovinarski proletarijat Jugoslavije.

Nejasnost kongresa v Orientaciji kaže § 26. pravil Saveza Radnika i Radnica Metalne industrije i Obrata Jugoslavije, ki so bilo osvojena na te konferenciji, kjer se ta organizacija pridružuje nečem, kar sploh ne eksistira in dokazuje jasno tendenco, da se kovinarske organizacije neutralizirajo in izolirajo od strokovnih instanc drugih strok. Edini uspeh tega kongresa je bil, sklep za sklicanje skupnega kongresa vseh kovinarskih organizacij na dan 1. septembra t. l.

Iz omenjenih dejstev pa je upravičena sumnja, da li reformistični voditelji faktično nimajo volje in ne bodo sklicali tega kongresa, ker se pač nikdar ne bodo zjediniili za kraj kje naj bo kasa. Vendar pa je vsled brezupnega stanja, v katerem se danes nahaja kovinski proletarijat, treba ukreniti vse, da spoznajo kovinarji potrebo enofne kovinarske organizacije Jugoslavije in prisilijo svoje voditelje na sklicanje skupne konference vseh kovinarskih organizacij, ki naj poslavi temelj enofni organizaciji kovinarjev in pripravi vse za sklicanje skupnega kongresa ujedinenja.

Ta konferenca naj bi se vršila v mesecu avgustu in sklepala, da se skliče končno veljavno v jeseni kongres. Na to konferenco naj bi vsaka organizacija poslala po enega zastopnika.

Občni zbor ima že itak na dnevnem redu točko o ujedinenju, pri kateri bode sklepal natančno o pozivu skupne konference, določil dan, in kraj kakor tudi časni dnevni red. Resni položaj, v katerem se nahaja proletarijat vseh dežel in tudi jugoslovanski, zahteva udeleževanje enofne fronte vseh kovinarjev na podlagi teh parol:

1. Boj proti ofenzivi kapitala,
2. proti vojni in vojni nevarnosti,
3. boj proti fašizmu,
4. za ustanovitev pomožnega fonda kovinarjev,
5. za spojitve vseh kovinarskih organizacij Jugoslavije,
6. sklicevanje in organiziranje kovinskega kongresa Jugoslavije,
7. oklic na vse strokovne organizacije za ustvaritev enofne fronte delavstva Jugoslavije.

Po tem uvodu je sodrug Jaka Žorga podal žalostno sliko o številnih organiziranih in neorganiziranih kovinarskega proletarijata v Sloveniji. Vseh kovinarjev je v Sloveniji 12.000, od teh je organiziranih 3000, torej imamo razmere 25% organiziranega proti 75% neorganiziranega kovinarskega proletarijata.

Ena naših najboljših nalog bode dati inicijativo za volitve obratnih zaupnikov na podlagi zakona o zaščiti delavcev. Treba je, sodrugji, iti na delo in zainteresirati kovinarske mase za organizacijo.

K blagajniškemu poročilu govori sodrug Vala.

Redni dohodki znašajo od 31. januarja 1923 do 10. junija 1923 Din 4958.—. Izdatki Din 3763.20. V blagajni Din 1194.80.

O kontroli poroča sodrug Korošin. Kontrola je pregledala vse blagajniške knjige in našla vse v najlepšem redu in predlagala, da se da C. odboru absolutorij. (Enoglasno sprejeto).

K točki »Projekt pravil in pravilnika« poroča sodrug Saje.

Po referatu referenta se enoglasno sprejme predlog sodruga referenta za spremembo naslova pravil: »Pravila Zveze delavcev in delavk kovinarske industrije in obrti Jugoslavije za Slovenijo v Ljubljani«.

Članski prispevki se povišajo s 1. julijem 1923, kakor sledi:

- Članski prispevki se dele v 4 razrede in sicer:
1. razred z preko 65 Din dnevne plače tedensko 8 Din članski prispevkov.
 2. razred z od 45 do 65 Din dnevne plače tedensko članarino od 6 Din.
 3. razred z od 30 do 45 Din dnevne plače tedensko članarino od 4 Din.
 4. razred z od 20 do 30 Din dnevne plače tedensko članarino od 3 Din.
- Učenci 1 Din tedenske članarine.
Vpisnina Din 5.—.

TABLICA PODPOR:

Brezposelna podpora trajaj:

na vplačane tedne	na dan	Razred				učenci
		1	2	3	4	
52	22	15	12	7	5	3-50
104	40	15	12	8	6	3-50
156	55	17	13	9	8	4—
208	66	19	15	10	9	4—
260	78	21	16	11	10	4-50

Ta tablica pomoči velja samo za brezposelnost in potovanje. (Enoglasno sprejeto).

K točki bojevnega fonda poroča s. Vodičar:

Za bojevni fond se določi prispevek 1 Din mesečno. (Enoglasno sprejeto).

K točki »Delavsko zaščitno zakonodajstvo« poroča s. Saje. Predložena resolucija je bila enoglasno sprejeta.

K točki »Ujedinenje« poroča s. J. Žorga; pri kateri se je razvila živahna debata. Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Občni zbor skliče enoglasno, da se skliče konferenco kovinarskih organizacij Jugoslavije dne 5. avgusta 1923 v Ljubljani,

LISTEK.

Eugen Leviné:

Ustreljeni po prekem sodu.

(Slika iz nemške revolucije).

Gnusna baraka, dolga in z okni ob straneh, kakor podzemeljski rov. Če jo prehodiš od enega konca do drugega je videli podobna kleli. Zrak je dušljiv in smrdljiv, kot v grobnici. Tla so mrzla in vlažna.

Tam leži »drhal«!

Delavec ob delavcu. Proletarec ob proletarcu. Mrtvo. »Ustreljeni po prekem sodu.« Stražniki pravijo: »Poginili v boju.« Šele po dolgem izpraševanju priznajo, da jih je večina ustreljenih po prekem sodu. In vsa ta lica, razmesarjena od ran, mrtva, spačena, kakor bi li govorila: »Ustreljeni po prekem sodu.« Bodisi, da so bili v boju ujeti, ali pa so jih zajeli, ali da so se sami udali. Vse so jih postavili ob zid. Nekatere po prekem sodu, nekatere brez njega, večino pa brez obsodbe. Z licem proti zidu ali s čelom smrti v obraz, vsak po svoji »svobodni« volji. Bilo pa je tudi takih, ki so popolnoma po nedolžnem zgubili svoje glave, ker jih je kdo iz mržnje ali sovraštva ovadil.

In sedaj leže poltri kol kužki na flavkovanih teh. Prvi ravno, drugi zviti v klobčič, posrtni ali vznak. Vse, kar so imeli pri sebi, so jim odvzeli; vse znake, rdeče trake in ostalo. Zatem so jih zamazane in povaljane izvlekli iz blata,

kjer so ležali, pa jih povrstili položili ob zid. Delavec poleg delavca, proletarec poleg proletarca. Kol snopi. Nad sto jih je bilo. Ali to še zdaleka niso bili vsi. Pa vendar je bila videli dolga vrsta; mogoče radi tega, ker so noge tvorile paralelno črto z zidom. In li kameniti oboki so se bočili nad njimi, kot da se jim rogajo: »Mir in red!«

Delavci! Ljudje! Bratje! To je mir! In to je red! Nihče se ne gane, nihče nihi ne zine. Vsi ti molče, nihče se več ne upira »zakonom«. Tiho in nepremično je. Eden poleg drugega. Noge so v isti črti. To je listo kar zovejo ljudje »red«.

Delavec pri delavcu (žene so odstranili). Eden poleg drugega. Vsakemu so prilepili »pakadreso« ali košček papirja z imenom doličnika, ali če je bilo truplo nepoznano, s številko.

Eden izmed njih ni imel srajce, pa so mu privezali listek na palec noge. Kaj takega se vidi le v mesnici. Oči jim buljijo v strop. Trupla so pokrita s cunjami. Razirgane, zamazane. Po tem se da spoznati, da so bili preje delavci.

Drugi je ogrnjen z razirganim plaščem. Srajca mu je rdečkasto - rujava, a vsa prepojena od krvi in lrda kot bi bila poškrabana. Kroglja mu je baš srce prebila.

Trelji ima na vrahu široko rano, a iz nje mu visijo kosmi kit. Nekemu drugemu je odnesla krogla polovico spodnje čeljusti. Tam zopet drugemu je prodrla krogla oko in nos in mu izdolbla v lobanjo globoko rano. Kos obrvi je še visel nad izdolbino. Ali pa je krogla prebila komu čelo, drugemu spet usta in oko itd...

Nekemu je glava ali bolje: mesto, kjer

je bila glava, pokrila s plaščem. Drugemu je cela lobanja prebita, samo iz zatilnika štrli še ena kost. To je »št. 25«. Ves mozek se mu je izcedil, a kri mu je odtekla iz lobanje preko desnega ramena in izpod pazduhe desne roke, kjer se je razlila v veliko, okroglo mlako. In kjerkoli so kakega mrtvega položili v krslo, tam se je natekla cela luža krvi. Ljudje so nehote morali gaziti po krvi; kasneje pa so si brisali krvave čevlje ob tlak in zapuščali za seboj krvave sledove.

Vsi so stali ob njih s povešenimi glavami. Vsi kot da čulijo spoštovanje napram mrtvim. Oni pa vračajo poglede njim, ki so prišli, da poiščejo svoje, kot bi se bali, da jih ne bodo spoznali.

A vsi iskanci tavajo od trupla do trupla, od obraza do obraza. Zmučeni, preslašeni, kol bi bili v vročici. Čul sem, kako je lomila neka mali roke in kriknila: »Ti tul Alfonz, Alfonz... ne, ne, ti nisi ničesar napravil. O tem sem prepričana, to vem.«

Druga zopet, vsa v solzah, zgrabi debelo roko svojega sina, pa jo prične poljubljati in gladiti okrvavele lase, zatem s težko muko odhili iz kleli s sinovim pogašenim pogledom v duši.

Istega večera... V hotelu Kontinental, v sobi vrhovnega komandanta Möhla. Jedilnica, vsa v blesku svetlobe in sijaja. Iz leda gledajo vratovi najboljšega šampanjca. Okoli sijajno opremljene mize se razlega smeh, šala in vesela gostija...

»Poročnik, zopet dobro vino...«

»Hm... izvršno...«

(Prevel Mile.)

Delavski Dom, Turjaški trg štev. 2, s sledenim dnevnim redom:

1. Ujedinjenje kovinarskih delavcev Jugoslavije;
 2. Sklicanje splošnega kovinarskega Kongresa Jugoslavije;
 3. Razno.
- Zveza delavcev in delavk kovinarske industrije in obrti Jugoslavije v Ljubljani pozivlja vse organizacije kovinarskih delavcev Jugoslavije in sicer:
- »Savez Metalskih (kovinarskih) radnika Jugoslavije v Beogradu«.
 - »Savez Radnika-ca Metalne industrije i obrta Jugoslavije, Beograd«.
 - »Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok za Slovenijo v Ljubljani«.

da se odzovejo pozivu na to konferenco potem svojega zastopnika.

Konferenca bode razpravljala o platformi, na osnovi katere bi se ujedinjenje sprovedlo.

V novo centralno upravo so bili sledeči sodrugi izvoljeni:

Predsednik s. J. Žorga, zapisnikar I. Saje, blagajnik A. Vala. Odborniki: H. Glavan, A. Vodičar, M. Seničkin, A. Kos. Nadzorstvo: I. Korošin, I. Kastrin in E. Ojster.

Na tem zboru sprejete resolucije se v bodočih številkah »Strokovne borbe« objavijo.

Predsednik: Anton Vodičar, I. r. Zapisnikar: Ivan Saje, I. r.

Mezdna pogajanja v Trbovljah.

Na zahtevo delavskih zaupnikov se je vršilo II. pogajanje s trboveljsko premogokopno družbo v sredo 4. julija v Trbovljah.

Ker so delavski zaupniki pri prvih pogajanjih preveč umazali parketna tla v rudniški pisarni, so se II. pogajanja vršila v dvorani g. Forte in ravnateljju Pauer-ju ni bilo potreba gledati sestradanih in izmozganih rudarjev.

Pogajanja ni vzela za resno niti vlada niti družba. Vlado je zastopal »družbin prijatelj« inž. Lipold iz Celja, kateremu odrekamo vsako sposobnost za vodstvo mezdnih pogajanj. Že ob otvoritvi je skrajno nefaktno hotel terorizirati zaupnike, »jaz imam odločati, koliko jih pripustim k pogajanjem, jaz bom odločeval, kje bo kdo sedel pri mizi«. Ta »zaslonnik vlade« niti ne razlikuje političnih strank od strokovnih organizacij in ne zna svojo pristranost skrivati tako spretno, kakor njegov šef g. inž. Slrgar.

Tudi družba je posilala na pogajanja človeka, s katerim je težko govoriti. — Inž. Heinrich je bil leta 1918 izliran iz Trbovelj, ker je med vojno šikaniral Slovence, ne zna niti dobro slovenski in kljub temu ga »narodna« vlada pročišča pred slovenskimi delavci. O ravnateljju Heinrichu bomo govorili enkrat obširneje. Že iz teh dejstev so zastopniki rudarjev že pred pričelkom pogajanj spoznali, da pogajanja niso resna. To je potrdil tudi potek in rezultat pogajanj.

Zastopnik vlade inž. Lipold je že ob pričelku v imenu vlade podal izjavo, da smatra vlada zahteve za prelirane in da ne bo dopustila, da bi se delavstvo poslužilo v dosego izvojevanja takih zahtev štrajka. Razume se, da je taka izjava vladnega zastopnika ohrabrila inž. Heinricha, da je mogel kar naravnost odbiti stavljenе zahteve kol prefirane. Prečital je pismo, ki ga je družba baje dobila od »odbora samskih delavcev«, v katerem se ti »samci« izjavljajo proti zahtevam in proti dokladam za družinske člane. Predlagal je, da se družinske doklade odpravijo in da se plača le »efektivno delo«. Na vprašanje delavskih zastopnikov, koliko je družba preračunala vrednost »efektiv-

nega dela« je inž. Heinrich iz svoje velike knjige prebral naslednje številke: za 1. kategorijo 180 kron, za 2. kategorijo 160 kron, za 3. kategorijo 140 kron in za 4. kategorijo 100 kron.

Po tem predlogu bi se morale dosežane plače ne zvišati ampak znižati, kar so zaupniki inž. Heinrichu dokazali po svojih dosedanjih plačah. Inž. Heinrich pa se je izgovarjal na pismo samec, ki zahtevajo, da naj se doklade odpravijo.

Zastopniki delavcev so opozorili vladnega zastopnika, da so se doklade svojčas vpeljale na zahtevo družbe in proti volji delavstva in da je tudi delavstvo za to, da se doklade odpravijo, če družba minimalne plače toliko poviša, da bo z istimi mogoče izhajali ljudi oženjenim z večjo družino. Da je z 160 ali 180 kronami nemogoče vzdrževati sebe in ženo, je jasno, zato se predlog trboveljske družbe ne more vzeti kot resen, ampak le kot provokacija. Če hoče družba odpraviti doklade, se strinjamo, mora pa to storiti tako, da bo današnja plača odgovarjala kupni vrednosti predvojne plače. In ker je predvojni vinar vreden danes 1.50 K bi morala znašati plača kopača, ki je imel pred vojno 2.89 K danes 150 kralj toliko, to je 433.50 kron, ne pa 180 K, kar ponuja družba. Samci, brez družine niso zainteresirani na dokladah, vendar pa se tudi samci ne strinjajo, da bi se odpravile doklade in da bi potem samo 180 kron bila najvišja plača.

»Odbor samec« si je družba izmislila in zaupniki delavstva protestiramo proti takim sredstvom v pogajanjih.

Tako so se pogajanja razbila brez rezultata. Vršila se bodo brez dvoma še taka in enaka, več ali manj resna pogajanja, vsi pa se zavedamo, da uspehov ne smemo in ne moremo pričakovati od pogajanj, ampak od boja, ki se nam vsiljuje.

Rudarji! Oženjeni in samci! Ali se vam odpirajo oči? Ali vidite, kako so agentje hoteli nahujskati ene na druge, da bi se poklali. Za enkrat je nakarna prepričana. — Bodite na oprežu, agentje ne bodo mirovali. Zadnjič vam kličemo: Pripravite se! Izzivajo nas.

Odprto pismo ministru vojne in mornarice.

Gospod general!

V delavnicah vojno-tehničnega zavoda dravske divizije oblasti je zaposleno nad 200 delavcev, kateri še sedaj, po 8 mesecih čakanja niso dobili zahtevanega povišanja mezd.

Neoziraje se na neznošen položaj delavstva, pa uprava delavnic, gazeč š 12. zakona o zaščiti delavcev, na umeten način že itak prenizke zasluge še zmanjšuje.

Medtem, ko vsa ostala državna podjetja (tobač. del., drž. železnice itd.) plačujejo delavstvu državne praznike, katere mora delavstvo pročišči volji praznovati, uprava vojno-tehničnih delavnic sili delavstvo, da praznuje drž. praznike, noče pa teh izgubljenih dnevov plačati.

Vsled tega postopanja izgubi delavec letno najmanj štiridnevni zaslužek kar brilko občuti.

Ker naše tozadevne intervencije pri upravi ne pomagajo, prosimo Vas, gospod general, da opozorite gospoda upravnika:

1. da ne krati delavstvu vojno-teh. delavnic pravice, ki so jih uživali že od 1919 in katere ima še danes delavstvo po ostalih drž. podjetjih,

2. da ukaže upravi, da plača državne praznike kot delaven dan, kakor to izplačujejo ostala državna podjetja.

Po nalogu delavstva vojno-tehničnih delavnic v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 3. julija 1923.

Jakob Žorga.

Železničarji.

Železničarjem in javnim nameščencem.

Konferenca v Zidanem mostu se je vršila v četrtek 28. junija. Storjeni so bili važni sklepi glede nadaljevanja našega upravičenega boja za

poboljšanje našega položaja. Akcijski odbor za Slovenijo bo potem posameznih organizacij pravočasno obvestil vse železničarje in javne nameščence kaj imajo za izvršiti.

Opozorjamo vse sodruge, da se ravnajo samo po navodilih zaupni-

kov svojih strokovnih organizacij in da vsak strogo pazi, da bi naš mezdni boj ne izkoristila kaka politična stranka v svoje strankarske namene.

Sodrugi! Zadnji čas je, da se zbudite iz mrtvila in da aktivno sodelujete v naši skupni borbi. Organizirajte se in privedite tudi še neorganizirane v razredno neodvisno Strokovno Železničarsko Organizacijo! Pomagajte zaupnikom v njihovem težkem delu in kot disciplinirana armada izvajajte sklepe vaših odborov.

Savez transportnih in saobračajnih radnika obnovljen.

Iz centralnega organa neodvisnih organizacij »Organizovanega Radnika« posnemamo, da so sodrugi železničarji na svojem shodu 8. junija v Skoplju ustanovili, vključ vsem zaprekam s strani oblasti, zopet Savez transportnih in saobračajnih radnika in si izvolili svoj pripravljalni odbor. Za novo obnovljeno organizacijo vlada med železničarji veliko zanimanje in ustanovljajo se podružnice po vseh večjih krajih, kakor v Nišu, Beogradu itd.

Najtopleje pozdravljamo ta korak srbskih železničarjev in jim želimo obilo uspeha.

Tudi na Hrvaškem se gibljejo železničarji in upamo, da ni več daleč čas, ko bodo vsi transportni in prometni delavci zopet združeni v eni močni organizaciji, kakor je to bilo 1920. leta.

Sodrugi! Delajte za NSZO, da bomo na našem skupnem kongresu s sodrugi iz Hrvaške in Srbije mogli biti zastopani v častnem številu.

(Vse govornice o nacionalnih organizacijah in Krekičevih organizacijah v Srbiji so neresnične, kar so sami morali priznati na konferenci v Zidanem mostu, ko se je šlo za to, da izvedejo načrte akcijskega odbora.)

Na delo za enoten in močen Savez transportnih in saobračajnih radnika za celo državo.

Čudne razmere pri državni železnici. Na Jesenicah, sedaj obmejni postaji Jugoslavije, je zgradila železniška uprava bivše Avstrije moderna prenočišča za vlakospremno in strojno osobje: sobice z dvema posteljama, odgovarjajoč zdravstvenim predpisom.

Po zmanjšanih stroških je uprava naslanila žandarmerijo in druge osebe v teh prenočiščih.

Pred dobrim mesecem je prometno ministrstvo oddalo carinsko agenturo na Jesenicah nekemu srbijancu. Ker pa mora železniška uprava dostaviti vse pisarniško pohištvo, kakor tudi prostore za omenjeno carinsko agenturo, je postaja Jesenice zahtevala od direktorije Zagreb isto. Direktorija Zagreb niti odgovorila ni radi pohištva, prostore je nakazala, drugo nič. Prometno ministrstvo v Beogradu se pa ne briga za drugo, kakor da dobi novac iz Slovenije.

Omenjena agentura je začela poslovali in ker ni bilo iz Zagreba ne miz in ne stolov, je gospod načelnik postaje enostavno pobral stole in mize iz prenočišča, misleč si, kaj je tebi, umazana železničarska para, tega treba, ko lahko po balkansko na fleh sediš in povziješ tvojo skromno jed; če pa bodeš ugovarjal, bodeš kaznovan! Sedaj sta pa gospoda postajenačelnik in načelnik progovne sekcije prišla na dobro misel: pomanjkanje stanovanj se občuti povsod, napravimo iz prvega nadstropja v prenočišču stanovanja za stranke in vlakospremno osobje pa slačimo po tri skupaj. Oslabeli so že od glada, tako da že komaj po koncu stojijo, če jih skupaj slačimo v prenočišču, bode ta nezadovoljna golazen prej poginila in država bode rešena.

Prišla je komisija iz samih sanitetnih strokovnjakov, na čelu ji gospod prometni referent, in je odločila, da se napravijo stanovanja in osobje slačijo skupaj.

Pa ne misli čitatelj, da bodo stanovanja za železničarje. Tem ni treba stanovanj, ampak za gospode višje carinske uradnike, kateri ne dobijo na Jesenicah modernih stanovanj, jim mora pa železniška uprava ista napraviti, to je tista uprava, katere ima na stotine svojih uslužbencev v vagonih, da počasi umirajo že pelo leto.

Gospodje merodajni faktorji, dovolj je vsega zla odkar imamo slovenske uradnike na površju. V bivši Avstriji smo imeli nemško uradništvo na vodilnih mestih, ampak v službenih ozirih smo imeli vsi enake pravice, danes nas pa gospodje slovenski uradniki na vodilnih mestih izkoriščajo kakor nemo živino.

Zatorej kličemo vsem železničarjem, odlepite se neodvisnih strokovnih organizacij, da stremo ta teror, kateri se nad nami izvaja. Opazovalci.

Pivo, kontrolor, restavracija. Vse to je na južni železnici. Restavracije se nahajajo po vseh večjih postajah; v razpadli barbarški Avstriji so služile v prvi vrsti za železničarsko osobje, dobili so predvsem železničarji cenjevo hrano in cenjevo pijačo. Pri vstopu si dejal, želim to in to, in še zraven dostavil »haimiš« in že je natakar

znal da imaš prednost v postrežbi in v ceni. Po osvobojenju so se osvobodili tudi restavraciji — namreč železničarjev — danes ni več razlike med ciganom in železničarjem. »Hajmiš« je izginil, ravno tako pa tudi 20% popust. Od vseh dobro, kar so nudile v prazgodovini restavracije, od pogrnjenih miz do golaža, je ostalo pri starem samo še pri naslovu, vse drugo je izginilo po osvobojenju v kilometrske žepce naših krvnih bratov restavracijev s pomočjo prijaznih gospodov v službi pri juž. železnici. Gospoda restavracijerja na južnem kolodvoru v Ljubljani omenimo samo v toliko, da kdor je že poskušal kisle cene in še bolj kislo vino, se je prekrizal na čelu, zaklel po kranjsko in dejal, rajši grem peč ur hoda, kakor pa v to samopomoč gospodov. Kdor ne veruje nam, pa naj se pri priložnosti ponudi razkladati vino pri temu gospodu. Vzkliknil bode od samega veselja — oh kako sijajen zaslužek in padel bo v nezavesi. Prvo poglavje je s tem končano, sedaj pride drugo poglavje in se pričinja takole:

Z osebnim vlakom zvečer se med drugimi potniki pelje tudi gospod restavracijer z Zid. mosta iz Ljubljane proti domu. V Zidanem mostu pozove vse tri sprevoznike od dotičnega vlaka na brezplačno večerjo. Lačni, kakor so »aiselbahnerji« v fem času cejenja obljub, so se radevolje odzvali, a glej ga spaka, v 10 minutah so bili gotovi, že jih čaka pred vratmi nadvse vestni in dični gospod kontrolor Jenko. Kako se pišeš? — Si bil v restavraciji? — Si jedel golaš? — Gospod pišejo in pišejo vsa tri imena. Zadnje dneve v mesecu so pa nam povedali gospodje, naši krvni bralje, na ravnateljstvu, da zato, ker je bil golaš »šejnkan«, moramo plačati kazni vsak 10 Din v jugoslovanski valuti.

Ta gospod Jenko je že večkrat pokazal svoje plemenito jugoslovansko srce do svojega jugoslovanskega brata sprevoznika. Da, pravimo sprevozniki, komor je šla krava, naj gre še tebe, vse si vzela, o gospod, vzemi še teh 10 Din, postali smo že neobčutljivi od samih dobro, ki jih nam delite. Ne menimo se več, ne za gospode kontrolorje in ne za vaše kazni. Pravijo, da v sili hudič še muhe žre, ali je res že taka sila? — Ti, slovenski železničar, pa povej svojim shujšanim otrokom, kako se ti je godilo pod Slovensko komando pri juž. železnici v letih gospodovih 1920-1921-1922 itd., da zgodovina ne pozabi. Pozabili pa ne smeš, da so tri stvari na železnici, kar je enim dovoljeno, je drugim prepovedano: pivo, kontrolor in restavracije. — Ali si že pristopil k N. S. Ž. O.

Sprevoznik Janez.

Kako se delajo norca.

Med tem ko se mi železničarji borimo z bedo in pomanjkanjem, ko odhajamo lačni na službo in prihajamo domov s strahom, vedoč, da ni ničesar, da bi se nasitili, ko zahtevamo zboljšanje plač, ko zahtevamo, da se nam da obleka, ki nam je po pragmatiki zagolovljena kot del plače, ko segamo po skrajni samopomoči, nas obratno ravnateljstvo južne železnice pita s pohvalami. Železničarji, ne vemo, kdo bo sit in oblečen s to-le okrožnico:

Št. 997/II.

Pohvalno priznanje osobju s strani Upravnega sveta.

Vsem službenim mestom!

Upravni svet južne železnice je v svoji seji dne 3. maja l. l. pohvalno priznal vzorno službovanje pri obratnih ravnateljstvih, katero je povzročilo radi veselja in požrtvovalnosti, s katerim izvršuje osobje službo, splošno zboljšanje prometnih razmer.

Na predlog gospoda predsednika Generalnega ravnateljstva je Upravni svet sklenil izreči celokupnemu osobju za njegov delež na teh uspehih svoje pohvalno priznanje.

Vsebita te odredbe naj se dokazno sporoci vsemu osobju.

Ljubljana, dne 12. junija 1923.

Obratni ravnatelj: Bračić s. r.

Torej gospoda so veseli in zadovoljni z nami, ker jim vestno in požrtvovalno služimo, zadovoljni, ker se vsled tega polnijo njih blagajne. In to svojo zadovoljnost so pokazali s pohvalo. Železničarji, sedaj ste siti in oblečeni. Ta pohvala nam je napolnila lačne želodec in oblekla gola telesa. Če ni to zasmeh in ironija, potem ne vemo, kaj je drugo. Upravni svet bi nam lahko izkazal svojo hvaležnost s povišanjem plač, obratno ravnateljstvo bi pa to lahko v okrožnici razglasilo. Če bi ljudje, ki se menjujejo obratno ravnateljstvo, meli res čuj za človeka-delavca, bi to tudi predlagali in sklenili. Ker pa so hlapci kapitalistov, pa nam pripovedujejo o hvali.

Železničarji, sedaj zopet enkrat sprevidite, da nam nikdo drug ne bo ničesar povišal in nam pomagal, nego mi sami. In to le, če bomo močni. Močni pa bomo le tedaj, če bomo vsi organizirani v eni železničarski organizaciji in ta je »Neodvisna Strokovna Železničarska Organizacija«.

To vam polagamo na srce, železničarji!

Maribor.

Ker se v javnosti malo čuje o razmerah v delavnici južne železnice v Mariboru, vam sporočamo nekaj drobtin oškandalnih, kateri se ponavljajo dan za dnevom v naši delavnici. Najprvo in najpšeje je, da delavnica z 1600 zaposlenimi delavci nima delavskih zaupnikov, kar zahteva zakon; vzrok temu je Savez. Bili smo namreč tako srečni nekdanj, da smo res imeli nekaj časa zaupnike (vsi člani Saveza)

ampak, ojoj, bili so socijalpatrijotje in kar sami so se izdali za strahopelce. Čujte in glejte, prišlo pa je lakole: Med delavstvom je ilak vedno nezadovoljstvo radi slabih plač in pričelo se je nekako gibanje. V tem momentu so naši slavni zaupniki odložili svoje še bolj slavne mandate ter demisionirali rekoč: mi ne prevzamemo nobene odgovornosti. Ustrašili so se tudi akcije ali stavke, namreč protestne, katero je hotel 5. maja izvesti akcijski odbor. Najboljši dokaz za njihovo nepoštenost in strahopelnost je pa pasiva iz leta 1922, ko so pustili delavstvo tudi na cedilu. Pripeljal se je gospod Krekič iz Zagreba, katerega sploh nobeden delavec ni klical, ter so tu v Mariboru z g. Ogrincem in načelnikom sklenili nekaj ter delavstvo lepo potolažili, še bolj pa nafarijali. Pri tisti seji niti govorili ni smel zastopnik, res izvoljen od delavstva, če je to laž, ga lahko sami vprašate.

Naj opišem tudi nekaj članov Saveza, zavednih socijalpatrijotov. V oddelku IV. b pašuje skupinovodja Kikelj, lepo rejen moziček ter neki Dobaj Herman, oboja člana Saveza in največja denuncijanta. Prvi je socijalpatrijot, obenem pa tudi tajnik zvezarskega posojilniškega zavoda (Spaarverein), poleg tega sam ne ve ali je plič ali miš. Ta dva sodruge, nazivati se jih ne sme za sodruge, denuncirala njima podrejene ključavničarje na najgrši način pri delovodjih, posebno piko imata na mlajše sodruge. Ker oba delata na skrivaj za razne uradnike in delovodje, ne pride cca skupina z delom skupaj. Imamo namreč premijo, dobili smo jo pa po zaslugi socijalpatrijotov zaupnikov, kateri niso proli temu niti protestirali ob priliki uvedbe premije. Ker je vsaka skupina (Partie) zaračunana v premiji skupaj, se lahko pozna, ako dva moža ali trije delajo takozvani »fuš« po celi teden. Pride konec periode, denarja pa ni tu. Kdo je kriv? Mlajši delavci! In hajd v pisarno denuncirali, da ne marajo delati. Pritožili se ne moremo, ker smo brez zaupnikov. Na tak način bi

pred kratkem dva ključavničarja kmalu ne dobila krvavo zaslužene premije, čeprav sta z računski dokazala svoje še člani Saveza, če vas isli sodrugi delo in katero je zadostovalo. Na njih osebno zahtevo in ker sta hotela ili k načelniku, se jima je vendar izplačalo. Trejji je priganjač prvega kalibra Sever, sedaj tudi pri Savezu, preje heilovec in član Bauernrunda. Četrti je skupinovodja kleparjev Bauman, njegova skupina mora delati čezurno delo, ker on tako zahteva. Temu nasprotujejo posebno mlajši sodruge, kateri se bodo organizirali sedaj pri Neodvisni železničarski organizaciji. Ni čuda, da smo mlajši sodruge radi tega vedno denuncirani od sodrugov iz Saveza.

Sodrugi, kličem vam, ali morete biti denuncirajo pri delovodjih? Ne in še enkrat ne, zato vsi v Neodvisno železničarsko organizacijo.

Zivel razredni boj!

Maribor. Za mariborsko delavnico južne železnice in kurilnico ima železnica svojega zdravnika, dr. Zorjana. Železničarji in njih družine so torej v slučaju bolezni prepuščeni njegovemu dobremu ali slabemu razpoloženju. Bolni železničar se mora že pošteno potruditi predno dobi kako nakazilo. Tako je pred kratkim prav s težkim srcem dal nakazilo za rešilni voz bolni ženi železničarja, da se jo prepelje na kolodvor, odkoder je odpoštovala v bolnišnico v Ljubljano na operacijo. In predno je dal, se je zviljal in pripovedoval, kakšne stroške ima bolniška blagajna z bolniki in druge podobne reči, ter končno vprašal moža bolne žene:

»Ali ste kadilec?«

»Da, gospod zdravnik. Ali imate kaj proti temu?«

»Ne... nič. Ali to vam vendar škoduje. Saj tudi jaz ne kadim. In če bi še vi ne, bi si s tem tudi prihranili denar in bi lahko plačali sedaj rešilni voz.«

To so malo čudni argumenti. Uslužbenec naj plačuje bolniško blagajno, potem naj pa še hrani pri kajenju, da blagajna ne bo imela stroškov.

Ravno tako je, če g. dr. Zorjan govori pacijentu, da kmečki fanlje, ki so ob enem delavci v kurilnici, zlorabljajo bolniško blagajno, češ, javijo se bolnega, vlečejo boleznino, doma pa delajo na polju. Slab tak zdravnik, ki ga lahko poegnje simulant. Če pa je v resnici bolan, pa se naj g. zdravnik ne boji za sredstva bolniške blagajne. Saj dobi dovolj dohodkov od nas.

Mariborski železničar.

Železničarji čujte! — Obleka na „vidiku“.
Kakor se doznava iz zanesljivega vira, dobimo obleko in škornje že „prihodnji“ teden!

Rudarji.

ZAGORJE. Dne 13. maja 1923 se je vršil drugi redni občni zbor Zveze rudarskih delavcev podružnice v Zagorju ob Savi. Predsednik M. Repovš pozdravi navzoče člane ter konstatira, da je število članov zadostno in zbor sklepčen. Mesto odsotnega tajnika prečita predsednik tajniška poročila: Dne 5. marca 1922 se je vršil prvi ustanovni občni zbor, na katerem se je sprejel sklep ustanoviti podružnico Zveze rudarskih delavcev. Izvolil se je takoj pripravljalni odbor. Od prvega ustanovnega občnega zbora do prvega kongresa je šlela podružnica samo 505 članov. Podružnica je imela v teku leta 8 shodov, 18 odborovih sej, 9 sestankov zaupnikov, dva članska zborovanja, 1 ustanovni občni zbor, 1 veselico, 1 mezno gibanje, spojeno s 6 dnevnih stavko, 4 večje intervencije in 17 manjših intervencij. Od kongresa do danes šteje podružnica 918 članov. Odstopilo, odpoštovalo in umrlo jih je 80, torej znaša današnje stanje 838 članov. Med tem časom je imelo članstvo 20 shodov, 34 odborovih sej, 16 zaupniških sestankov, 6 članskih zborovanj, 1 občni zbor, 2 mezna gibanja, spojena z 12 dnevnih stavko, 3 veselice, 1 majniško proslavo, 9 večjih intervencij in 35 manjših intervencij z delnim uspehom. Pri trehji točki poda blagajnik v posameznih mesecih, skozi celo leto in potem skupno vsoto dohodkov in izdatkov ter letni prebitki centrale, kakor tudi podružničnega premoženja in sicer: na centralno upravo odposlano 89.276 K. Podružnica ima vsega skupaj 19.522 K gotovine. — Pri četrti točki je bil izvoljen novi podružnični odbor, kateri se je potem 17. maja 1923 pri svoji prvi odborovi seji sledeče konstituiral: Martin Repovš, predsednik; Avgust Slamnik, tajnik; Franc Odlazek, blagajnik; Hribar Jože, Ravnikar Ivan II., kot preglednika računov. Odborniki: Brusa Ivan, Goričan Ivan, Zupan Ivan V., Veber Franc II., Debelak Jurij, Krmelj Franc, Vran Dragotin. — Pri peti točki opozarja predsednik novoizvoljeni odbor, da gre energično na delo za povzdigo strokovne organizacije ter zaključil ob 17. uri popoldan dobro uspeli občni zbor.

POZIVI Ker do danes še nisem prišel na sled osebi, katere je po tom plakata razširjala lažne vesti o meni, sem pripravlj sam z občinskimi izpričevali dokazati svojo nedolžnost. Če pa ve kdo kaj slabega o meni, naj se oglasi v 8 dneh.

Trbovlje, 22. junija 1923.

Franjo Dolar, Loke 239/I.

ZAHVALA. Načelnstvo zadruga »Rudarski Dom« se tem polom zahvaljuje vsem darovalcem, ki so pri nabralni akciji dne 16. in 17. junija darovali za »Rudarski Dom« v Trbovljah v skupnem vsoto 18.496 K (osemnajstisočstiridesetindevedeset kron) imena darovalcev priobčimo pozneje.

Trbovlje, dne 19. junija 1923.

Načelnstvo.

ZAHVALA. Podpisana rudarja se toplo zahvaljuje vsem darovalcem, ki so nama prisločili na pomoč v najini dolgotrajni bolezni z vsoto 1435 K te rnaju in družine rešili prevelikega pomanjkanja.

Trbovlje, dne 19. junija 1923.

Vrtnik Alojz, Skrbinek Ignac.

Iz Rajhenburga.

Pred vojno so tvorili kovinarji najzavednejši del proletarijata, a strojevodje so bili njihova avantgarda. Zal, da danes tega o njih ne moremo več trditi. Vsaj tukajšnji strojevodje, ki so zaposleni pri podjetju Dukič, so pokazali, da spadajo med najzavednejše delavstvo. Deset in desettletja se je boril proletariat celega sveta za osemurni delavnik in šele po vojni pod pritiskom revolucionarno razpoloženega delavstva je buržuazija pristala na uvedbo osemurnega delavnika. — Sicer so pri nas v jugoslaviji že v večini podjetij podaljšali delavni čas, ali za rudniška podjetja je še vedno veljavni. Mislili bi, da bodo vsi delavci kol en mož stali na braniku za ohranitev osemurnika. Toda motili smo se. Naši strojevodje sami podaljšujejo delavni čas in kar prosijo podjetje, da jim dovolji delati 8, ja tudi 16 ur na dan. Zgodilo so se slučaji, da je strojevodja vozil neprenehoma od petka od 2. popoldne do nedelje zjutraj do 6. ure, torej celih 40 ur. Zato se tudi pogosto zgodi slučaj, da lokomotiva namesto na kolosih stoji na dimniku ali pa leži v jarku. Proti temu, da se stroji prevračajo po jarkih, mi ne bi imeli nič, ako ne bi bilo pri tem tudi ogroženo življenje drugih delavcev. Ne smete pa misliti, da se tako dela radi pomanjkanja strojevodij. Vsak dan pride kateri vprašati za delo, pa ga ne sprejmejo, ker jih imajo baje dovolji. Podjetje Dukič je vpeljalo za kovače in ključavničarje nedeljsko delo in sicer za navadni šihl (na uro zaslužek 16—18 K) brez običajnih nedeljskih doklad. Ker je pa to tudi nezavednim kovinarjem bilo le preveč in so se uprli, jim je podjetje zagrozilo z odpustom. Ko so se pa

zadovoljili z malenkostnim poviškom plače, jim je podjetje milostno dovolilo, da smejo še nadalje delati, razun dveh, ki sta odpuščena. Kako oblastni so gospodje od Dukiča, se razvidi iz tega, da je inž. Szekely, madžarski podanik, zagrozil strojevodji Kolesi, pristojnemu v Ljubljano, da ga bode pustil iztirati iz Jugoslavije. Velik nasprotnik delavstva je tudi delovodja Negoda, ki si domišlja, da se edino on razume na delo, med tem ko so vsi drugi za nič, v ta listek nese v pisarno k šihlmajstru, v tem, da šikanira in denuncira delavstvo in mu skuša igrati njegovo borno plačo.

Omeniti moramo še širelnega mojstra Zibreta, ki bi menda rad postal paznik. Ker je pa zato potreba golovih zmožnosti, katerih pa on seveda nima, skuša to doseči na drug način. Gre li in nacečka (pisati tako ne zna) na listek, da neki naš sodrug med delom razpečava »Strok. Borbo«. In

Iz strokovnega gibanja v Jugoslaviji.

ŠTRAJK MORNARJEV. Kakor smo poročali že v prejšnji številki, je v noči med 20. in 21. junijem izbruhnila stavka mornarjev, ki še ni završena. Stavkajo mornarji in ladijski častniki. Promet je popolnoma prekinjen, ker je stavka kompaktna. Mornarji so imeli doslej 500 do 800 Din mesečne plače, častniki 1000 do 1250 Din. Vlada, eksponent kapitalistov, hoče promet vpostaviti s pomočjo vojnih ladij. Podjetniki so izjavili, da brez 60.000.000 Din državne podpore ne morejo izhajati, mornarji pa so pripravljani prevzeti ladje v svoje roke in vršiti promet brez subvencije vlade.

SPOMENICA CRSOJ VLADI. Centralni Radniški Sindikalni Odbor Jugoslavije je vložil predsedništvu narodne skupščine, vladi, notranjemu ministru in ministru za socialno politiko spomenico, v kateri zahteva, da vlada izpolni zahteve, katere je CRSOJ predložil vladi v obliki resolucij s shodov 22. aprila 1923.

16 URNI DELAVNIK so vpeljali v lesni tovarni »Slavonija« v Brodu na Savi. Kdor noče ali ne more, se ga odpusti. Vse intervencije niso pomagale. Oblasti ščitijo le kapitaliste. Delavca ščiti samo organizacija.

Poročilo

I. rednega občnega zbora »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Zmeda, ki nam jo je zapustila dolgoletna vojna, je bila brezprimerna v povestnici človeškega rodu. Ob nastajanju naše države pa je bila zmeda tem večja, ker nas je prevrat po večini iznenadil; skoro prav nihče od nas ni bil pripravljen nanj. Slovenski železničarji so sicer rešili situacijo, ki je nastala ob prevratu, z neko, skoro neverjetno genialnostjo, delali so z brezprimerno požrtvovalnostjo noč in dan, da rešijo vsaj ožjo domovino kobiličje poplave razpadajoče in vračajoče se vojske izza Tagliamenta in Soče; brez večje škode se je rešila domovina te poplave.

Ako sem vam, cenjeni delegati, s tem pokazal prevratno sliko notranjih težkoč, ki jih je trpela naša domovina, ne morem pozabiti tudi notranjih in zunanjih sovražnikov naše svobode. Ne bom vam govoril o zunanjih sovražnikih, ker spada to v politično zgodovino, a pozabili ne moremo in ne smemo onih, ki so nas hoteli oškodovati. Seveda se tudi tu omejujem le na one naše bivše »tovariše«, ki so pač hoteli rešiti vse, kar se rešiti da. In baš »Unterstützungsvereine« je bil tudi izbran kot žrtev nemškega pohlepa. Takratni predsednik, žalosnega spomina, je pobral vse, kar se je dalo odnesti ter zbežal začetkom meseca marca 1919 na Dunaj, zapustivši še 10.000 K dolga, vknjiženega na društveno hišo.

Tako smo vedno bolj spoznavali nepoštenost in nekolegialnost teh »tovarišev«. Slično se je godilo tudi društvu »Allgemeiner Verband«. Morali smo poseči z državno silo vmes, ako smo hoteli obvarovati naše člane pred izgubo vsega, kar so si tekom dolge let odlegovali od ust.

Na predlog gospoda Deržiča Ivana je tedanje »Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo« v Ljubljani na podlagi zakona o popisu, sekvestru in likvidaciji imovine neprijateljskih podanikov imenovalo gospoda Peška Antona in mojo malenkost za sekvestra vseh v Mariboru se nahajajočih železničarskih društev. Bilo jih je vseh skupaj deset, ki so danes že likvidirana, odnosno so se spojila z drugimi našimi društvi.

Mnogo truda in požrtvovalnega dela je bilo treba baš v »Unterstützungsvereine«, kajti takratni predsednik je ušel in ni pustil ne beliča v blagajni. Njegov namestnik g. Wukowitz ter pozneje predsednika gospoda Roch in Fischer, kakor tudi ostali odborniki so z neverjetno energijo in delavnostjo dosegli, da društvo ni ustavilo radi pomanjkanja sredstev svojega človekoljubnega dela, ampak je celo povzdignilo društveno premoženje na vsoto poldruga milijona, kakor vam kaže izkaz za leto 1922, ki vam ga je vodstvo danes predložilo.

Tekom štirih dolgih let se mi je slednjič posrečilo z veselim sodelovanjem celokupnega odbora likvidirati »Unterstützungsvereine« pravično po načelu: kar je naše, ostane naše, kar je pa vaše, bodi vaše ter po navodilu ministrstva pravde, da me je slednjič to z odlokom št. 4095, 1935 z dne 29. marca 1923, razrešilo poslov sekvestra.

ta listek nese v pisarno k šihlmajstru v upanju, da dobi pričakovano nagrado. Ta je prišla, ali vdrugi obliki, kakor je on želel. Kajti delavstvo je tega človeka, ki že dve leti zama polija našo organizacijo, spoznalo v vsaj njegovi nagoti in se s studom obrača od njega. M ise do sedaj za njega nismo dosti zmenili, toda odslej mu bomo posvečali več pazljivosti.

Za danes naj to zadostuje kot opozorilo za to gospodo, da naj tudi oni upoštevajo delavca kot človeka. Delavcem pa kličemo: zdramite se! Stopite v naše vrste, v ednosti je moč. Vstopite vsi do zadnjega v Zvezo rudarskih delavcev, ki je edina zaščitnica potepanih in zatiranih.

Naj živi delavska zavednost in solidarnost!

Naj živi Zveza rudarskih delavcev!

Raštajnski delavci.

BREZPOSELNOST V STAVBENI STROJKI je vsled hude finančne krize po celi Jugoslaviji velika. V Zagrebu nič manj, kot v Ljubljani in Beogradu. Po vseh mestih se nahaja veliko število brezposelnih stavbincev v silni bedi.

PROSLAVA 25-LETNICE SMRTI pesnika revolucionarja Koste Abraševića v Beogradu se je pretvorila v pravo manifestacijo za ideje, katere je razširjal Kosta. V Sabcu mu bodo postavili spomenik.

VELIKI SHOD ŽELEZNIČARJEV se je vršil 26. junija v Beogradu, na katerem sta govorila tudi sodrug Marcel Zorja iz Ljubljane in sodrug Ivan Krudelj iz Zagreba. V sprejeti resoluciji so konstatirali, da se je draginja povečala za nad 200% od zadnjega zvišanja mezd v letu 1920. Da so uprave železnice v tem času povišale tarife za 100% brez da bi povišali železničarjem plače in da je neorganiziranost železničarjev kriva, da so mogle nastati take razmere. Zahtevajo, da se ugoti takoj zahtevam, katere so predložene vladi in pozivajo vse železničarje, da takoj vstopijo v svoje strokovne organizacije.

× × ×

Na odborovi seji dne 11. aprila 1923 sem to sporočil društvu vodstvu ter mu izrazil svojo popolno in iskreno zahvalo za krepko sodelovanje ter se posebno zahvalil še bivšemu predsedniku gospodu Rochu ter sedanjemu predsedniku gospodu Fischerju, ki sta žrtvovala ves prosti čas v prid društvu.

Staro društvo »Unterstützungsvereine« je umrlo in njega pravni naslednik je sedaj »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«, ki ima danes svoj I. redni občni zbor. Želim novemu društvu: rasti in obsezi vse železničarjel Vrši še naprej tvoje človekoljubno delo, kot doslej!

(Dalje prihodnjic.)

PREKLIC!

Podpisana preključem tem potom vsa kriva sumničnja napram Sluga Ivaniki, ker se je dognalo, da ona ni bila pri tem nič prizadeja, kar sem jo dolžila in se ji zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnega postopanja proti meni.

Trbovlje, 27. junija 1923.

Kredar Terezija, Loke 351.

OBCNI ZBOR Zveze občinskih delavcev in delavk za Slovenijo v Ljubljani se vrši dne 8. julija ob 9. uri zjutraj v »Delavskem domu«, Turjaški trg št. 2, s sledečim dnevnim redom: 1. Organizacija ZOD za Slovenijo. 2. Pravila in pravilnik. 3. Bojevni fond. 4. Volitev centralnega odbora. 5. Razno. Sklicatelj.

ZA AKCIJSKI ODBOR.

Po brežiških železničarjih je bilo za akcijski odbor nabrano 107.50 Din in predano organizaciji NSZO, ki je izročila ta znesek akcijskemu odboru.

Iz uredništva:

Franjo Dolar, Trb. Poziv objavljamo. V bodoče prosimo vse sodruge, ki hočejo, da jim kaj objavimo, da svoj rokopis puste potrditi pri svoji organizaciji, ker ga drugače ne moremo objaviti.

ZRD Zagorje. Poročilo o občnem zboru Vaše podružnice smo morali vsled pomanjkanja prostora občutno skrajšati, kar nam bode te golovo radi oprostili.

Vsled bolezni je moral naš dosedanj urednik sodrug Baznik na bolniški dopust in uredništvo je prevzel s. Pavlič Hinko.

Popravek: V 23. št. »Strokovne Borbe« na 1. strani, 4. stolpec, 2. vrsta od zgoraj se mora pravilno glasiti: da franki (ne fraki) ne bodo ovira ujedinenju.

Pripravljajte se na akcijo!

Lasnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.

Odgovorni urednik: Pavlič Hinko.

Tisk fiskarne »Merkur« v Ljubljani.